

Великий Юрій Миколайович
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Каторжних Назар Леонідович
курсант 2 курсу підготовки фахівців
для підрозділів досудового слідства
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦІЄЮ ВИМОГ ІНСТРУКЦІЇ ІЗ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ ЗІ ЗБРОЄЮ: ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

Після зміни організаційної структури МВС України, під час становлення та розвитку сучасної Національної поліції України здійснюються зміни в законах та підзаконних нормативно-правових актах, якими повинні керуватись в повсякденній діяльності працівники поліції.

Незважаючи на те, що усі накази Національної поліції і МВС України узгоджуються та реєструються в Міністерстві юстиції України іноді виникають деякі колізії ([лат.](#) Collisio — зіткнення) — розбіжності або суперечності під час скасування та введення в дію нових нормативних актів [3].

За часи незалежності України в службовій діяльності МВС необхідно було керуватись такими наказами, які регламентували дотримання заходів безпеки при поведженні з вогнепальною зброєю, як: № 60-1995 р., № 115-1996 р., № 1444-2003 р, № 970-2001 р., № 657-2011 р. В подальшому всі вони втратили чинність.

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію», з метою забезпечення особистої безпеки поліцейських, запобігання загибелі, пораненням і травмуванням їх та інших осіб під час поведження зі зброєю введений в дію наказ МВС України № 70 від 01.02.2016 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поведженні зі зброєю», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17.02.2016 за № 250/28380 [2].

Матеріалом для дослідження є попередні інструкції із заходів безпеки і чинна Інструкція із заходів безпеки при поведженні з вогнепальною зброєю, передбачена наказом МВС України № 70-2016 року. Структура усіх Інструкцій однакова: загальні положення, заходи безпеки при поведженні зі зброєю, заходів безпеки під час несення служби, навчально-тренувальних стрільб і алгоритм дій під час отримання, здачі зброї в чергових частинах органів і підрозділів, порядок розряджання, огляду і перевірки зброї та набоїв до неї.

Однак, здійснюючи аналіз дотримання вимог попередніх інструкцій і чинної Інструкції із заходів безпеки при поведженні зі зброєю можна знайти

деякі проблемні аспекти, які необхідно враховувати працівниками поліції під час виконання посадових обов'язків.

Починаємо з першої суперечності між розділами п. 10 р. I і п. 10 р. V Інструкції. В цих розділах чітко визначено підстави і місця, в які заборонено направляти канал ствола зброї та припиняти ведення вогню.

Отже, ч. 10 п. 5 р. I визначено, що категорично забороняється «безпідставно спрямовувати ствол зброї у бік людей, транспорту, будинків, інших будівель та споруд» [1, 2].

Ч. 10 п. 1 р. V вимагає терміново припинити ведення вогню кожним стріляючим самостійно або за командою керівника стрільб

«у випадках появи людей, машин, тварин у зоні ведення вогню, низьколітаючих літальних апаратів над районом проведення стрільб [1, 2].

Виходячи з такого аналізу, при проведенні навчально-тренувальних стрільб ми можемо продовжувати стрільбу при появі велосипедистів, мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів, гужового транспортного засобу? Звичайно ні, одночасно виникає два питання: по-перше, чому ця серйозна неузгодженість, яка може призвести до надзвичайних подій, травмування або навіть летальних випадків людей та/або поліцейських при навчально-тренувальних стрільбах взагалі виникла та, по-друге, що робити в такій ситуації під час проведення навчально-тренувальних стрільб?

Адже Інструкція не зазначає, як діяти в такій ситуації, однак стрілок повинен негайно зупинити стрільбу при появі таких об'єктів в зоні ведення вогню, навіть якщо це не вказано в Інструкції.

Треба завжди пам'ятати і враховувати, що стрілок в будь-якому випадку буде нести кримінальну відповідальність, якщо далі продовжуватиме стрільбу при появі мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів, транспортних засобів при навчально-тренувальних стрільбах за нанесення поранень, травмувань або загибелі людей.

В Інструкції немає жодних заборон та обмежень під час отримання зброї в черговій частині. Однак, є чітко визначений алгоритм дій, який зобов'язаний робити кожен поліцейський під час розряджання, отримання здачі зброї та дотримуватися під час її огляду і набоїв до неї.

Р. III п. 5 Інструкції вимагає від поліцейського під час огляду зброї перевірити «чистоту каналу ствола». Однак, що для цього необхідно зробити, послідовність та алгоритм дій не визначено [2]. Цей пункт дуже важливий з огляду на те, що готуючи зброю до несення служби поліцейський повинен завжди здійснювати перевірку каналу ствола. Дотримання чистоти каналу ствола вимагає від нього видалити залишки мастила з нарізів, що попереджує попадання сторонніх предметів і роздуття каналу ствола.

В чинній Інструкції немає пунктів:

- про заборону видачі черговому зброї поліцейському без спеціального спорядження до неї або неукомплектованості цього спорядження;

- з вимогами власнику зброї при отриманні зброї в черговій частині - оглядати справність мушки і цілика. Удар мушки і зміна розташування цілика в

прорізі при падінні зброї буде впливати на якість влучної стрільби під час її застосування та використання.

В загальних положеннях попередніх Інструкцій із заходів безпеки при поводженні зі зброєю були обов'язкові вимоги під час отримання правоохоронцем вогнепальної зброї, перевіряти її, чи не заряджена вона; вважати зброю зарядженою до тих пір, доки вона не буде перевірена і розряджена.

Головними причинами прогалин та суперечностей у вимогах із дотримання заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю є неухважність, недосвідченість, непрофесіоналізм персоналу, недостатня системність та послідовність під час підготовки нормативно-правового акту.

Беремо до уваги, що за часи незалежності України було прийнято п'ять інструкцій із заходів безпеки при поводженні зі зброєю та п'ята, яка на даний час чинна. Інструкції постійно змінювались та удосконалювались. Для цього один наказ втрачав чинність та приймався другий (доповнений та змінений), який повинен був пройти перевірку перед державною реєстрацією в Міністерстві Юстиції України.

Питання державної реєстрації регулюється Указом Президента України від 03.10.92 №493 „Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади».

Якщо нормативно-правовий акт відповідає вимогам законодавства, узгоджується із раніше прийнятими актами і викладений згідно з правописом, орган юстиції готує висновок щодо державної реєстрації нормативно-правового акта за встановленою Мін'юстом України формою, заносить його до державного реєстру та на оригіналі акту робить напис встановленого зразка про дату державної реєстрації і номер акту згідно з державним реєстром [4].

Щороку у середньому проводиться 2084 правових експертиз. Для прикладу, всього за період 1993 – 2005 років Мін'юстом України здійснено правову експертизу більше 14 тисяч нормативно-правових актів. У цілому, протягом шести місяців 2005 року Мін'юстом України було попереджено прийняття більше 600 незаконних правових норм, із яких більше 50 відсотків містили порушення законних прав та інтересів громадян і юридичних осіб та 229 правових норм, що прийняті з іншими порушеннями чинного законодавства [4].

Бібліографічні посилання:

1. Закон України «Про дорожній рух». Документ 3353-ХІІ, чинний, поточна редакція — редакція від 17.03.2021, підстава - 1231-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text> (дата звернення 26.03.2021).

2. Наказ МВС України № 70 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю» від 01.02.2016 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-16#Text> (дата звернення 26.03.2021).

3. Юридична колізія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AE%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%96%D1%8F#:~:text=%D0%AE%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%CC%81%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%96%CC%81%D0%B7%D1%96%D1%8F%20%E2%80%94%D0%BB%D0%B0%D1%82.,%D0%B7%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%8E%20%D0%BD%D0%B5%D1%83%D0%B7%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8 (дата звернення 26.03.2021).

4. «Державна реєстрація нормативно-правових актів, як один із засобів захисту прав громадян». URL: https://minjust.gov.ua/m/str_5948 (дата звернення 26.03.2021).

Волков Юрій Михайлович
старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Однією з головних проблем поліцейської освіти є давно назріла реформа відомчих вищих навчальних закладів, які підпорядковуються Міністерству внутрішніх справ. Останнім часом реформи торкаються майже всіх закладів вищої освіти, в сфері навчання майбутніх поліцейських. Все це робиться задля вдосконалення та оптимізації навчального процесу, що допоможе виховати майбутніх професійних працівників.

У той же час будь-яка юридична ступінь, отримана в будь-якому вищому навчальному закладі, підходить для роботи поліції в широкому сенсі цього слова. А для того, щоб підготувати здатного кандидата на посаду співробітника поліції, який успішно пройшов конкурсний відбір, певних знань в області своєї майбутньої діяльності, йому досить пройти спеціальний інтенсивний курс підготовки в МВС. Дані курси тривають від шести місяців до року [1, с.34].